

Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande

SBF 2017:1

Norm

Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande

Brandskyddsföreningen

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkrare Sverige och bärs av en idé om ett bra brandskydd för alla. Genom information, utbildning och rådgivning hjälper vi människor att ta eget ansvar för sitt brandskydd. Brandskyddsföreningen står för beprövad och aktuell kunskap. Hos oss och i våra nätverk ryms expertis och kompetens som gör oss till en självklar samarbetspartner till näringsliv, offentlig verksamhet och räddningstjänst. Genom samarbete med andra når vi längre och blir bättre.

© 2017 Brandskyddsföreningens Service AB
Box 472 44
100 74 Stockholm
Telefon 08-588 474 00
E-post sbf@brandskyddsforeningen.se
Produktion och form Förlaget Brandskyddsföreningen
Omslagsillustration Robert Hilmersson, Celebrate Design

Beställningsnummer 221400
ISBN 978-91-7144-485-1

Förord

En anläggning för utrymningslarm med talat meddelande kan installeras för att underlätta utrymningen av en byggnad i händelse av brand. Ett talat meddelande ger en klar information om en händelse och initiativ till ett snabbt ställningstagande om att påbörja utrymning, så att utrymningstiden blir kortare i jämförelse med enbart en akustisk signal.

En sådan anläggning som är korrekt utförd och samverkar med övrigt brandskydd bidrar till att såväl rädda liv som att reducera brandskadekostnaderna.

Lämpligt utförande av ett utrymningslarm med talat meddelande finns beskrivet i *SBF 502 Regler för utrymningslarm med talat meddelande*. Där finns angivet att projektering eller granskning av projektering och färdigställandekontroll ska genomföras av Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande respektive Anläggarfirma utrymningslarm med talat meddelande.

I *SBF 2018 Norm Anläggarfirma utrymningslarm med talat meddelande* och i *SBF 1003 Norm Besiktningsfirma* finns krav på att minst en anställd ska vara Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande.

Brandskyddsföreningen har en tydlig position som normbildande organisation inom brandsäkerhetsområdet. Detta möjliggörs genom att många och viktiga parter inom samhället accepterar Brandskyddsföreningen som en etablerad och förtroendeskapande kunskapsorganisation som kan publicera och hantera regelverk och normerande riktlinjer.

Denna utgåva, SBF 2017, är framtagen av Brandskyddsföreningen i samarbete med Besiktning.org, Installatörsföretagen, SBSC, Säkerhetsbranschen och Supersonic.

Överensstämmelse med en norm innebär inte i sig att krav eller skyldigheter enligt lag, förordning eller offentlig föreskrift automatiskt uppfylls.

Denna norm gäller från 2017-04-01.

Stockholm i mars 2017

Anders Bergqvist
Generalsekreterare
Brandskyddsföreningen Sverige

Innehåll

0	Inledning	5
1	Omfattning.....	5
2	Referenser.....	5
3	Definitioner	6
4	Krav på Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande.....	6
4.1	Allmänt.....	6
4.2	Utbildning.....	6
4.3	Erfarenhet	6
4.4	Kunskap om regler, standarder och föreskrifter	7
4.5	Information och instruktioner.....	7
4.6	Kännedom om produkter.....	7
4.7	Försäkring.....	7
5	Examination	8
5.1	Nytt certifikat	8
5.2	Recertifisering (Förnyelse av certifikat)	8
6	Krav under certifikatets giltighetstid	9
6.1	Erfarenheter	9
6.2	Kunskaper	9
6.3	Klagomål	9
7	Kontroll under certifikatets giltighetstid.....	9
7.1	Årlig kontroll.....	9
7.2	Påkallad kontroll	9
8	Indragning av certifikat.....	10
8.1	Brister i kravens uppfyllande och indragning	10
9	Giltighetstid	10
9.1	Giltighetstid	10
Bilaga 1	Utbildning i grundläggande brandskydd.....	11
Bilaga 2	Utbildning i ljudkunskap och funktionsverifiering	12

0 Inledning

Syftet med denna norm är att ange en lämplig miniminivå på den kompetens en BIT (Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande) ska ha. Målsättningen är att denna norm ska bidra till att säkerställa att utrymningslarm med talat meddelande utförs enligt SBF 502 med tillfredsställande kvalitet och tillförlitlighet.

Avsikten är att en BIT i sin yrkesutövning arbetar för att utrymningslarm med talat meddelande blir utförda på ett funktionsdugligt och tillfredsställande sätt samt i sin yrkesutövning följer lagar och bestämmelser.

Certifikat som BIT är en förutsättning för sakkunnig person enligt SBF 2018 Norm Anläggarfirma utrymningslarm med talat meddelande, respektive besiktningsman enligt SBF 1003 Norm Besiktningsfirma brandskyddsanordningar.

Överensstämmelsen med de krav som anges i denna norm visas genom ett certifikat. Grunden för certifieringsförfarandet ska vara SS-EN ISO/IEC 17024. Certifieringsorganet ska vara ackrediterat för personcertifiering och följa STAFS 2013:6 vid certifiering enligt denna norm.

1 Omfattning

Denna norm anger krav för personer som i sin verksamhet arbetar med utrymningslarm med talat meddelande. Normen anger minimikrav.

För en korrekt funktion av utrymningslarmanläggningar med talat meddelande är det väsentligt att även andra berörda personer än BIT har tillräcklig kompetens, till exempel kravställare, installatör, användare med flera. Denna norm omfattar inte krav för dessa personer.

2 Referenser

I denna norm finns referenser till följande dokument. Observera att senaste utgåva ska tillämpas.

AB	Allmänna bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader
ABK	Allmänna bestämmelser för konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsverksamhet
ABT	Allmänna bestämmelser för totalentreprenader avseende byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten
SBF 110	Regler för brandlarm
SBF 502	Regler för utrymningslarm med talat meddelande
SBF 1003	Norm Besiktningsfirma brandskyddsanordning
SBF 2018	Norm Anläggarfirma utrymningslarm med talat meddelande
SS-EN ISO/IEC 170024	Bedömning av överensstämmelse – Allmänna krav på organ som certifierar personer
STAFS 2013:6	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter och allmänna råd om ackreditering av organ som certifierar personer

Se även dokument som anges i avsnitt 4.4.

3 Definitioner

BIT (Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande) – enskild person som innehar certifikat enligt denna norm.

Brandlarm – system som upptäcker en begynnande brand så tidigt att verksamma räddnings- och brandsläckningsåtgärder kan vidtas.

Kunskap om (visst dokument) – att kunna återge, förstå sammanhang och tillämpa innehållet i dokumentet.

Kännedom om (visst dokument) – att känna till innehållet och vara orienterad i dokumentet.

Utrymningslarm med talat meddelande – larm med syfte att initiera utrymning och medverka till att personer i byggnaden tar sig till säker plats.

4 Krav på Behörig ingenjör utrymningslarm med talat meddelande

4.1 Allmänt

En BIT ska ha nödvändig utbildning och erfarenhet, ha tillräcklig kunskap om regler, standarder och föreskrifter, ha tillgång till relevant information och skriftliga instruktioner samt ha kunskap om produkter.

Innebörden i kraven specificeras närmare i avsnitt 4.2–4.7.

4.2 Utbildning

4.2.1 En BIT ska ha en allmän grundkompetens med godkänt slutbetyg från gymnasieskolan som motsvarar lägst Matematik 2b, Svenska 2 och Engelska 5.

Motsvarande grundkompetens kan även vara 5 års dokumenterad yrkeserfarenhet inom området utrymningslarm med talat meddelande.

4.2.2 En BIT ska ha genomgått utbildning i grundläggande brandskydd med innehåll enligt Bilaga 1.

4.2.3 En BIT ska inom den senaste 5-årsperioden ha genomgått utbildning i entreprenadjuridik om minst 1 dag.

4.2.4 En BIT ska ha genomgått utbildning i Ljud och taluppfattbarhet enligt Bilaga 2.

4.2.5 Innehav av certifikat för Behörig ingenjör brandlarm, vattensprinkler eller gassläcksystem ersätter uppfyllandet av kraven i avsnitt 4.2.1–4.2.3.

Kommentar: Uppfyllandet av andra kravdokument med jämförbara krav på utbildning som i avsnitt 4.2 kan också anses uppfylla kraven i avsnitt 4.2.1–4.2.4.

4.3 Erfarenhet

4.3.1 En BIT ska ha minst två års praktisk erfarenhet inom området utrymningslarmanläggningar med talat meddelande eller brandlarm.

Praktiken ska ha gett BIT erfarenhet av olika projekt och arbetsmoment. Praktiken kan vara inom ett eller flera av följande områden:

- Planering/projektering
- Installation/driftsättning
- Besiktning/kontroll

4.4 Kunskap om regler, standarder och föreskrifter

4.4.1 BIT ska ha kunskap om senaste utgåvan av följande regler:

SBF 502 Utrymningslarm med talat meddelande

4.4.2 BIT ska ha kännedom om senaste utgåvan av övriga relevanta regler, standarder och föreskrifter. Detta omfattar följande:

SBF 110 Regler för brandlarm

SBF 141 Anvisningar för besiktningsman

SBF 1003 Norm Besiktningsfirma brandskyddsanordningar

SBF 1021 Anvisningar för orienterings- och serviceritning för brandlarmanläggning

BBR Boverkets byggregler (kapitel 5:1, 5:2, 5:3 och 5:8)

AFS 2009:2 Arbetsplatsens utformning (§ 6 och § 75–89 med tillhörande råd och kommentarer)

SS-EN 60268-16 Objektiv bedömning (mätning) av taluppfattbarhet

4.5 Information och instruktioner

4.5.1 BIT ska ha tillgång till samtliga dokument som nämns i avsnitt 4.4.1 och 4.4.2. Tillgången ska avse den senaste utgåvan.

4.5.2 Dokumenten ska finnas tillgängliga på BIT:s ordinarie arbetsplats.

4.6 Kännedom om produkter

4.6.1 BIT ska ha kännedom om produkter som ingår i och används för utrymningslarm med talat meddelande.

4.7 Försäkring

4.7.1 BIT ska i sitt arbete omfattas av en ansvarsförsäkring som minst motsvarar kraven i AB, ABK eller ABT.

5 Examination

5.1 Nytt certifikat

5.1.1 För att styrka sin kompetens enligt avsnitt 4.4 ska en teoretisk examination genomföras.

5.1.2 Examinationen ska visa på:

- Kunskap om dokumenten enligt avsnitt 4.4.1 och förmåga att kunna redovisa deras huvudsakliga innehåll och grundläggande principer
- Förmåga att på kort tid kunna hitta detaljer i dokumenten enligt avsnitt 4.4.1
- Kunskap att planera en utrymningslarmanläggning med talat meddelande
- Kunskap att bedöma utförandet av en projekterad utrymningslarmanläggning med talat meddelande
- Kännedom om dokumenten enligt avsnitt 4.4.2.

5.2 Recertifiering (Förnyelse av certifikat)

5.2.1 En BIT som önskar förnya sitt certifikat ska genom teoretisk examination visa på att kunskap och kännedom om dokumenten enligt avsnitt 4.4 upprätthålls.

5.2.2 Certifieringsorganet omprövar beslut om personens kunskaper med hänsyn tagen till de vid förnyelsen tillämpade dokumenten.

Kontroller och examinationer gjorda under den första certifieringen och de efterföljande årliga kontrollerna kan beaktas vid denna nya bedömning.

Nya utgåvor av dokument enligt avsnitt 4.4.1 ska alltid ingå i examinationen innan certifikatet förnyas.

6 Krav under certifikatets giltighetstid

6.1 Erfarenheter

6.1.1 BIT ska arbeta kontinuerligt inom området utrymningslarmanläggning med talat meddelande. Detta anses vara uppfyllt om verksamhet som omfattas av certifieringen uppgår till minst 120 arbetstimmar per år. Uppdragen ska dokumenteras.

6.1.2 BIT ska varje år besöka minst 3 anläggningar med utrymningslarm med talat meddelande.

6.1.3 Besöken ska ske under pågående installation, vid driftsättning, vid leverans- eller revisionsbesiktning eller i samband med underhåll. Besöken ska dokumenteras.

6.2 Kunskaper

6.2.1 Det åligger BIT att hålla sig uppdaterad och skaffa sig kunskap respektive kännedom om nya versioner av dokument enligt avsnitt 4.4. Genomförda utbildningar inom området utrymningslarm med talat meddelande och brandlarm ska dokumenteras.

6.3 Klagomål

6.3.1 Om en BIT får klagomål på sitt arbete som behörig ingenjör (BIT) ska detta handläggas utan dröjsmål. BIT ska undersöka orsaken till klagomålet och vid behov korrigera upptäckta felaktigheter.

Kommentar: Den klagande kan även anmäla upptäckta brister i en behörig ingenjörs (BIT) arbete till certifieringsorganet. Detta bör i sådant fall göras skriftligen.

6.3.2 Klagomålshantering ska finnas och inkomna klagomål ska dokumenteras.

7 Kontroll under certifikatets giltighetstid

7.1 Årlig kontroll

7.1.1 Kraven på att BIT uppfyller denna norm ska kontrolleras genom en årligt återkommande kontroll.

7.1.2 Under en femårsperiod bör kontrollen bland annat ske genom besök på BIT:s ordinarie arbetsplats och genom besök på anläggning som BIT medverkat till.

7.2 Påkallad kontroll

7.2.1 Om certifikatsutfärdaren får del av information som kan ge skäl att befara att BIT inte uppfyller kraven i denna norm ska en påkallad kontroll genomföras skyndsamt.

8 Indragning av certifikat

8.1 Brister i kravens uppfyllande och indragning

8.1.1 En BIT som uppvisar brister i uppfyllandet av kraven i denna norm ska utan dröjsmål åtgärda detta.

8.1.2 Allvarlig brist eller en större mängd mindre brister kan vara skäl för indragning av certifikat av certifikatets utfärdare.

9 Giltighetstid

9.1 Giltighetstid

9.1.1 Utfärdat certifikat ska omprövas med intervall om 5 år.

Bilaga 1 Utbildning i grundläggande brandskydd

1 Omfattning

Utbildning i grundläggande brandskydd ska omfatta minst 32 lektionstimmar.

2 Utbildningsplan

Utbildningen ska vara genomförd av etablerade utbildningsarrangörer. Utbildningsplan ska finnas som anger

- utbildningens syfte
- utbildningens innehåll (utbildningsprogram)
- lärare och dennas/dessas kompetens
- den utrustning och demonstrationsmateriel som används
- den litteratur som används.

3 Utbildningsprogram

Utbildningsprogrammet ska minst innehålla följande avsnitt:

- Brandteori
- Grunder, brandstiftare/-orsak, spridning, släckmedel, brandsläckning, släckutrustning
- BBR och byggnadstekniskt brandskydd
- Lagen om skydd mot olyckor och räddningstjänstens organisation
- Systematiskt brandskyddsarbete
- Brandfarliga varor
- Utrymning vid brand
- El-brandrisker
- Heta Arbeten

4 Utbildningsintyg

Genomförd utbildning ska kunna styrkas med utbildningsintyg eller motsvarande.

Bilaga 2 Utbildning i ljudkunskap och funktionsverifiering

1 Omfattning

Utbildning i ljud och taluppfattbarhet ska omfatta minst 24 lektionstimmar. Utbildningen kan vara uppdelad på flera kortare kurser.

2 Utbildningsplan

Utbildningen ska vara genomförd av etablerade utbildningsarrangörer. Utbildningsplan ska finnas som anger

- utbildningens syfte
- utbildningens innehåll (utbildningsprogram)
- lärare och lärarens kompetens
- den utrustning och demonstrationsmateriel som används
- den litteratur som används.

3 Utbildningsprogram

Utbildningsprogrammet ska minst innehålla följande avsnitt:

Ljudkunskap

- Projektering av distribuerade ljudanläggningar
- Orientering Elektroakustik och Rumsakustik
- Funktioner och apparatnormer för utrymningslarm med talat meddelande

Verifiering

- EN 60286-16
- STIPA i teori och praktik
- Mätning av ljudtryck i teori och praktik
- Redovisning av resultat

4 Utbildningsintyg

Genomförd utbildning ska kunna styrkas med utbildningsintyg eller motsvarande.

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkrare Sverige och bärs av en idé om ett bra brandskydd för alla. Genom information, utbildning och rådgivning hjälper vi människor att ta eget ansvar för sitt brandskydd. Brandskyddsföreningen står för beprövad och aktuell kunskap. Hos oss och i våra nätverk ryms expertis och kompetens som gör oss till en självklar samarbetspartner till näringsliv, offentlig verksamhet och räddningstjänst. Genom samarbete med andra når vi längre och blir bättre.

© Brandskyddsföreningens Service AB

Box 472 44

100 74 Stockholm

www.brandskyddsforeningen.se

E-post: sbf@brandskyddsforeningen.se

Telefon: 08-588 474 00

Beställningsnummer: 221400

ISBN: 978-91-7144-485-1

Brandskyddsföreningen
Brandsäker kunskap